

การก่อตัวนโยบายด้านสังคมของพรรคประชาธิปัตย์ :
กรณีศึกษา การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมจากแนวคิด
จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

Democratic Party's Social Policy Formation

A case study of the solution of social disparity from the
concept “from maternal womb to tomb”

กฤตินันท์ ฤทธิชัย *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมเปรียบเทียบกับแนวคิดจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอนของพรรคประชาธิปัตย์ และเปรียบเทียบกับนโยบายการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมจากนโยบายอื่นๆ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อดีต ส.ส. ที่เป็นกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ที่อยู่ในคณะกรรมการนโยบายพรรคฯ และคณะทำงานรองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่าในการก่อตัวนโยบายด้านสังคมของพรรคประชาธิปัตย์นั้นมีความครอบคลุมสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยตามแนวคิดของอาจารย์ป๋วย “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” คือนโยบายที่ให้สวัสดิการมารดาที่กำลังตั้งครรภ์ นโยบายสำหรับเด็กในช่วงปฐมวัย นโยบายสำหรับนักเรียนนักศึกษา นโยบายสำหรับวัยแรงงาน และสำหรับวัยเกษียณ ซึ่งถ้าประชากรในประเทศไทยมีความอยู่ดีกินดี กันอย่างทั่วถึง ก็จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมของคนในสังคมได้

คำสำคัญ: นโยบายด้านสังคม พรรคประชาธิปัตย์ จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

* เจ้าหน้าที่แผนกข้อมูลและกิจกรรมการเมือง พรรคประชาธิปัตย์

Abstract

This research is aimed at studying the process of social policy formation in compare to the concept of “from maternal womb to tomb” and also to other social policies adopted to eliminate social disparity. Data were collected by structured interview. The sample were former members of Parliament and executive member of the party and 5 members of working group of deputy party spokesman. The results of the study found that the formation of the Democrat Party's social policy cover people of all ages according to the concept of Puey's "from maternal womb to tomb". Those policies are providing welfare for pregnant mothers and early childhood care. Moreover, policy for students, policy for working age and policy for retired persons were formulated. If the people in the country are well-being, the disparity will certainly be reduced.

Keywords: social policy, Democrat Party, from maternal womb to tomb

บทนำ

ประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำเป็นที่สนใจกันอย่างกว้างขวางทั้งในด้านรายได้ ภาษี พื้นที่ ความไม่เท่าเทียมในการแข่งขัน ถึงแม้ว่าการพัฒนาประเทศจะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ประชาชนมีงานทำและมีความมั่นคงในอาชีพมากขึ้น อย่างไรก็ตามความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพยังมีช่องว่างอยู่มาก การเข้าถึงสิทธิต่างๆ ในสังคมยังไม่เท่าเทียมกันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทยทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับความเดือดร้อนจากความไม่ทัดเทียมของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความแตกต่างในการเป็นเจ้าของทรัพยากร พรรคประชาธิปไตยได้วิเคราะห์สถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน จึงได้กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความเป็นจริงทั้งในด้านการเมืองการบริหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมที่จะมุ่งเน้นให้หลักประกันในด้านสวัสดิการแก่ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการ ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับมนุษย์ โดยเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องสร้างระบอบสวัสดิการสังคมที่ดีและมั่นคง เพื่อดูแลประชาชนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายซึ่งตรงกับแนวคิดของ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ในบทความ “จากกรรมมารดาถึงเชิงตะกอน” จากความเป็นมาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจว่า นโยบายทางด้านสังคมของพรรคประชาธิปไตยจะสอดคล้องกับแนวคิดจากกรรมมารดาถึงเชิงตะกอนดังกล่าวหรือไม่ และมีนโยบายใดที่สามารถแก้ไขปัญหาความทางสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการในการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมเปรียบเทียบกับแนวคิดจากกรรมมารดา ถึงเชิงตะกอนของพรรคประชาธิปไตย และศึกษาเปรียบเทียบกับนโยบายการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมจากนโยบายอื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษานี้จะศึกษารูปแบบการก่อนนโยบายด้านสังคมของพรรคประชาธิปัตย์เปรียบเทียบกับแนวคิดจากกรรมมารดา ถึงเชิงตะกอนของพรรคประชาธิปัตย์และศึกษาเปรียบเทียบกับนโยบายการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมจากนโยบายอื่นๆ

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษานี้จะศึกษาจากแนวคิดจากผู้บริหารในที่ทำกรพรรคประชาธิปัตย์ ถนนเศรษฐศิริ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างเดือนตุลาคม- เดือนธันวาคม 2560

การทบทวนวรรณกรรม

Easton (อ้างถึงใน วิธนา พิงวิวัฒน์นิกุล, 2559, หน้า 1) ได้นิยามว่า นโยบายสาธารณะ เป็นเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ กับสังคมส่วนรวม สิ่งที่มีคุณค่า ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทรัพยากรธรรมชาติ และอื่นๆ Lasswell และ Caplan (อ้างถึงใน เดช อุณหะจิริรังรักษ์, 2560, หน้า 1) ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะ หมายถึงแผนงานและโครงการที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วยเป้าหมาย คุณค่า และการปฏิบัติต่างๆ เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นโดยรัฐเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนที่ได้ปกครองร่วมกันในประเทศนั้นๆ ดังนั้นแล้วนโยบายสาธารณะจึงมีความสำคัญที่จะเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับคนทุกคนให้มีความเท่าเทียมกัน ในการศึกษาการก่อรูปของนโยบายทางด้านสังคมนั้น เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ลักษณะสภาพปัญหาสังคมให้ชัดเจนเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาว่าปัญหานั้นเป็นเรื่องใด เกิดกับคนกลุ่มไหน มีผลกระทบมากน้อยกับสังคมแค่ไหน และมีความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาขนาดใด

สำหรับความหมายของนโยบายทางด้านสังคมนั้น Lafitte (อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2548, หน้า 1) กล่าวว่า นโยบายสังคมเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้ดีขึ้น เช่นการจัดบริการด้านนันทนาการ การดูแลป้องกันปัญหาลภาวะ ซึ่งบริการเหล่านี้ลำพังแต่ละบุคคลไม่สามารถซื้อหาได้ ดังนั้น

นโยบายสังคม คือการไม่เพิกเฉยต่อสังคม ไม่ปล่อยให้สังคมคลี่คลายปัญหาไปตามยถากรรมแต่เป็นการเข้าไปดำเนินการให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปตามที่ควรจะเป็น

ในการกำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องเข้าใจกระบวนการในการจัดทำนโยบาย สามารถวางกรอบการจัดทำนโยบายเป็นขั้นตอนหลักๆ ได้แก่ ขั้นตอนการก่อตัวของนโยบายหรือการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation หรือ Policy Formation) ขั้นตอนการกำหนดทางเลือกและการตัดสินใจนโยบาย (Policy Alternative หรือ Policy decision-making) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) และ ขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) (วิภา พิงวิวัฒน์นิกุล, 2559, หน้า 16-19)

Schattschneider (อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2550, หน้า 145) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการนโยบาย เมื่อกำหนดนโยบายได้แล้วจะนำไปสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติจริงต่อไป การกำหนดนโยบายยังแยกเป็น 2 ชั้น ได้แก่ การสร้างระเบียบวาระหรือการกำหนดระเบียบวาระ (Agenda Building or Agenda Setting) และการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ระเบียบวาระนโยบายมีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย เพราะถ้าไม่มีวาระก็จะไม่มีใครนำประเด็นปัญหามาพิจารณา ส่วนการกำหนดนโยบายเป็นการจัดเตรียมแผนเพื่อแก้ปัญหาตามระเบียบวาระ

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (อ้างถึงใน มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง, 2559, หน้า 21) ได้อธิบายว่า นโยบายก่อตัวขึ้นจากการพิจารณาถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การรวบรวมข้อมูลมากพอจนกระทั่งผู้ร่างนโยบายได้เข้าไปสู่ขั้นตอนการเตรียมและเสนอร่างนโยบายต่อหน่วยงานทางด้านนโยบาย ซึ่งหากหน่วยงานเห็นชอบต่อนโยบายก็จะเข้าสู่ตอนของการอนุมัติประกาศเป็นนโยบายใช้จริง

ในการระบุปัญหาหรือการนำเสนอข้อเสนอทางนโยบายจะสัมพันธ์กับปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดกระบวนการทางนโยบาย และจะส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของ

นโยบายประกอบด้วยการรับรู้ปัญหา (perception) การนิยามปัญหา (definition) และการตั้งประเด็นปัญหา (agenda setting) จากนั้นจึงเป็นการส่งสมข้อมูลและการนำเสนอ นโยบายโดยผู้แทน กระบวนการนี้ดำเนินการผ่านโดยระบบการเลือกตั้งผู้แทน ระบบ พรรคการเมือง การส่งสมข้อมูลโดยกลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) และกลุ่มกดดัน (pressure groups) องค์กรหรือพรรคการเมือง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ประกอบด้วย การส่งสมข้อมูล (aggregation) การจัดระเบียบข้อมูล (organization) และการนำเสนอ โดยเป็นตัวแทน (representation) (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2548, หน้า 102-103)

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างถึงใน สฤณี อาชวานันทกุล, 2554, หน้า 19) ได้พูดถึง ความเหลื่อมล้ำว่าอาจเกิดได้จากการขาดสิทธิ-โอกาส-อำนาจ-ศักดิ์ศรี ซึ่งไม่ได้เกิดจาก กฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นในด้านของวัฒนธรรมด้วย การเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคมทำให้ความยากจนสัมพัทธ์ มีน้ำหนักมากกว่าความยากจนสัมบูรณ์ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่คนรู้สึก โดยแต่ละคนอาจจะรู้สึกไม่เหมือนกันหมด (สฤณี อาชวานันทกุล, 2554, หน้า 32) ในขณะที่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้ไทยเข้าสู่ กลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ขณะที่ผลประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมภาคเกษตรหรือ อื่นๆ ตกอยู่กับผู้ประกอบการขนาดใหญ่มากกว่ารายย่อย ส่งผลให้ประชาชนต้องมีความ ตื่นร่น และมีความไม่มั่นคงในชีวิตที่สูงขึ้น

ทฤษฎีความยุติธรรม ของ John Rawls แสดงการประนีประนอมระหว่าง เสรีภาพ กับความเสมอภาค โดยนำเสนอให้เห็นชุดของแนวคิดที่มองความยุติธรรมเสมือน การปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรม และใช้แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดหลักในการถ่ายทอด เนื้อหาความยุติธรรมในฐานะที่เป็นการปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นธรรม ซึ่งก็คือ การกระจาย ความยุติธรรม (กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2556) หลักการข้อแรก คือหลักการแห่ง เสรีภาพที่เท่าเทียมกัน Rawls (อ้างถึงใน ศุภชัย ศุภผล, 2558, หน้า 57) กล่าวว่า เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ก็คือ เสรีภาพทางการเมือง อันได้แก่สิทธิในการออก เสียงเลือกตั้ง และสิทธิที่จะได้เข้าไปดำรงตำแหน่งสาธารณะต่างๆ และรวมถึงเสรีภาพใน การพูด เสรีภาพในการรวมตัวกัน เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพทางความคิด เสรีภาพของปัจเจกในการที่จะมีสิทธิถือครองทรัพย์สินส่วนบุคคล หลักการข้อที่สองรัฐ

ควรจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมอย่างเท่าเทียมกันและควรมีนโยบายด้านการกระจายรายได้โดยมุ่งช่วยเหลือคนที่ยากจนที่สุดและอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบที่สุดในสังคมก่อน (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2560, หน้า 14)

ป่วย อึ้งภากรณ์ (อ้างถึงใน บุญคง หันจางสิทธิ์, 2558, หน้า 16-18) ได้เขียนบทความเมื่อปี พ.ศ. 2516 เรื่อง “คุณภาพแห่งชีวิต: ปฏิทินแห่งความหวังจากครรภ์มารดา ถึงเชิงตะกอน” ที่คนไทยอยากได้จากสังคม เป็นสิทธิของพลเมืองที่ต้องได้จากรัฐบาล โดยมีเนื้อความดังนี้

“เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ และได้รับความเอาใจใส่ และบริการอันดีในเรื่องสวัสดิการของแม่และเด็ก

ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ผมมีอยู่ และแม่จะต้องไม่มีลูกอีก

พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกกฎหมายหรือธรรมเนียมประเพณีหรือไม่ ไม่สำคัญ แต่สำคัญที่พ่อกับแม่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ทำความอบอุ่นให้ผมและพี่น้อง

ในระหว่าง 2-3 ขวบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโตในระยะเวลาที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผมกับตัวผมได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์

ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้รู้คุณธรรมแห่งชีวิต ถ้าผมมีสติปัญญาเรียนชั้นสูงๆ ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวยหรือจน จะอยู่ในเมืองหรือชนบทแร้นแค้น

เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่าตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม

บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่ จะต้องมิใช่มีแปะ ไม่มีการข่มขู่ กดขี่หรือประทุษร้ายกัน

ประเทศของผมควรมีความสัมพันธ์อันชอบธรรม และเป็นประโยชน์กับโลกภายนอก ผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความคิดและวิชาการของมนุษย์ทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาสสร้างเงินทุนจากต่างประเทศมาใช้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

ผมต้องการให้ชาติของผม ได้ขายผลผลิตแก่ต่างประเทศด้วยราคาอันเป็นธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นชาวนาชาวไร่ ผมก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควรสำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กู้ยืมเงินมาขายงาน มีโอกาสรู้วิธีทำกินแบบใหม่ๆ มีตลาดดีและขายสินค้าได้ราคายุติธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นมนุษย์ ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่นๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ก็ได้ โดยไม่ต้องทนรบกวนจากการโฆษณามากนัก

ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันรักษาโรคแก่ผมอย่างฟรี กับบริการการแพทย์ รักษาพยาบาลอย่างถูก อย่างเป็นดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอหาพยาบาลได้สะดวก

ผมจำเป็นต้องมีที่ว่างสำหรับผลิตเพลินกับครอบครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชอุ่ม สามารถมีบทบาทและชมศิลปะ วรรณคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่างๆ เทียวงานวัด งานลอยกระทง งานนักขัตฤกษ์ งานกุศล อะไรได้พอสมควร

ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ น้ำบริสุทธิ์สำหรับดื่ม เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้ หรือได้แต่ไม่ดี ผมก็จะขอความร่วมมือกับเพื่อนฝูงในรูปสหกรณ์ หรือสโมสร หรือสหภาพ จะได้ช่วยซึ่งกันและกัน

เรื่องที่ผมเรียกร้องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกร้องเปล่า ผมยินดีเสียภาษีอากรในส่วนรวมตามอัตรา

ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนร่วมในสังคมรอบตัว ผมต้องการมีส่วนในการวินิจฉัยโชคชะตาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของชาติ

เมียผมก็ต้องการโอกาสต่างๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคนควรได้รับความรู้ และวิธีการวางแผนครอบครัว

เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควรได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคม ซึ่งผม ได้จ่ายบำรุงตลอดมา

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ๆ อย่างบ้าๆ คือตายในสงครามที่คนอื่น ก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรือ อากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษ

เมื่อตายแล้วยังมีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่ เก็บไว้ให้เมียผมพอใช้ในชีวิตของเธอ ถ้า ลูกยังเล็กอยู่ก็เก็บไว้เลี้ยงให้โต แต่ลูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้นรัฐบาลควรเก็บไปหมด จะได้ ใช้ประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคนอื่นๆ บ้าง

ตายแล้ว เผาผมเถิด อย่าฝัง คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัยและทำกิน และอย่าทำ พิธีรีตองในงานศพให้วุ่นวายไป นี่แหละคือความหมายแห่งชีวิต

นี่แหละคือการพัฒนาที่ควรจะให้เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ของทุกคน”

บุญคง หันจางสิทธิ์ (2558, หน้า 18-19) ได้สรุปแนวคิดจากครุกรรมมารดาถึงเชิง ตะกอนว่า รัฐมีหน้าที่อำนวยความสะดวกที่ดีและมีคุณภาพให้แก่ประชาชนในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงที่อยู่ครรภ์มารดา ช่วงปฐมวัย วัยเรียน วัยแรงงาน จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ประชาชนมีโอกาสนี้และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมกับการปกครอง รัฐและประชาชนเป็นกำลังของกันและกันและเมื่อเปรียบเทียบกับอุดมการณ์พรรค ประชาธิปัตย์ (ม.ป.ป.) ที่จะให้คนไทยมี ที่ทำกิน-ที่อยู่และอาชีพ และจะเคารพกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินส่วนบุคคลและการแทรกแซงของรัฐเป็นสิ่งที่จำเป็นก็เข้ากับแนวคิดนี้ และใน ส่วนนโยบายทางสังคมของพรรคประชาธิปัตย์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนพิเศษ 189 ง, 2551, หน้า 9-15) มีการกำหนดนโยบายในด้านการศึกษา สาธารณสุข แรงงาน

สวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งนโยบายเหล่านี้จะช่วยกระจายสิทธิและโอกาสสวัสดิการที่มีความจำเป็นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมนั่นเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. วิธีการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัย ดังนี้

1.1 การวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมและการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของพรรคประชาธิปัตย์

1.2 การวิจัยสนาม ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบเป็นทางการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ที่เกี่ยวข้องในการทำนโยบายด้านสังคม

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตำแหน่ง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ อดีตนายกรัฐมนตรี

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 นายกรณ์ จาติกวณิช ตำแหน่ง ประธานกรรมการนโยบายพรรคประชาธิปัตย์และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ ตำแหน่ง รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 นายราเมศ รัตนะเชวง ตำแหน่ง รองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 นายณัฐ บรรทัดฐาน ตำแหน่ง รองโฆษกพรรคประชาธิปัตย์

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาจัดจำแนกเป็นประเด็นๆ เรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นโดยใช้วิธีการ “ตีความ” ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการในการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมเปรียบเทียบกับแนวคิดจากกรรมมารดา ถึงเชิงตะกอนของพรรคประชาธิปัตย์

จากการวิจัยพบว่า นโยบายในการก่อตัวนโยบายทางสังคมของพรรคประชาธิปัตย์มีความครอบคลุมสำหรับประชากรทุกช่วงวัย ด้วยการพิจารณาโครงสร้างประชากร สถาบันครอบครัว และบทบาทสถานภาพของคนในสังคม และกระบวนการในการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมเปรียบเทียบกับแนวคิดจากกรรมมารดา ถึงเชิงตะกอนของพรรคประชาธิปัตย์ มีดังนี้

- 1) การก่อตัวนโยบายพิจารณาเรื่องของโครงสร้างของเศรษฐกิจไทย และโครงสร้างของประเทศไทย ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณและการจัดเก็บภาษี ดังนั้น การทำนโยบายต้องประเมินข้อจำกัดในส่วนนี้ แต่ต้องให้ครอบคลุมนโยบายที่ตอบโจทย์ความต้องการของคนทุกด้าน

- 2) นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ครอบคลุมช่วงเด็กที่อยู่ในกรรมมารดา ให้ความรู้เบื้องต้นแก่มารดาที่ตั้งครรภ์ว่าจะต้องดูแลสุขภาพและโภชนาการเช่นใดบ้าง มีการให้โอโอดินแต่มารดาที่ตั้งครรภ์

3) นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ครอบคลุมช่วงปฐมวัย เช่น ในเรื่องของวัคซีนที่ให้กับเด็กทารกในการป้องกันโรค นโยบายนมโรงเรียน มีผลทำให้เกิดการมีพัฒนาการของร่างกายของเด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย ส่งเสริมการเจริญเติบโตวัดจากขนาดของเสื้อผ้าที่มีขนาดที่ใหญ่ขึ้น มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับสถานประกอบการโดยใช้กลไกท้องถิ่นในการสนับสนุนงบประมาณ

4) นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ครอบคลุมช่วงวัยเรียน นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างเป็นทางการที่สนับสนุนการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลถึง ม.6 หนังสือฟรี ชุดฟรี เครื่องแบบ ช่วยให้แบ่งเบาภาระให้กับผู้ปกครองของเด็ก การให้กู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพื่อสนับสนุนให้คนได้เรียนในระดับอุดมศึกษา ส่งเสริมในเรื่องของวิทยาลัยครูขึ้นมาเป็นสถาบันราชภัฏ มีการกำหนดการเปลี่ยนวิธีของการเรียนรู้ทักษะสำคัญ เช่น ทักษะในการพูดภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน

5) นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ครอบคลุมช่วงวัยแรงงาน เพิ่มการจ้างงานให้มากยิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน มีการกระจายศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานไปอยู่ที่ภูมิภาคต่างๆ มีสถาบันเรื่องอาชีพอนามัยของผู้ใช้แรงงาน ดูแลในส่วนในเรื่องประกันสังคม คนที่ไม่ได้อยู่ในระบบให้อยู่ในระบบ ส่วนค่าจ้างนั้นก็จะผูกกับมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อให้มีความเหมาะสม นโยบายการช่วยเหลือเกษตรกร นโยบายภาษีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ นโยบายประกันราคาพืชผล

6) นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ครอบคลุมช่วงเกษียณอายุ นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ให้ครอบคลุมสำหรับผู้เกษียณในทุกพื้นที่ ที่แต่ก่อนจะได้บ้างไม่ได้บ้าง กองทุนการออม สวัสดิการชุมชน ระบบการออมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เกษียณอายุนั้นมีความมั่นคงในชีวิต

7) นโยบายด้านสาธารณสุขที่ครอบคลุมในทุกช่วงวัย ด้วยรักษาฟรีด้วยบัตรประชาชนใบเดียว และการมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) กระจายในทุกภูมิภาค การส่งเสริมสิทธิของคนที่ขาดโอกาส เช่น ผู้ทุพพลภาพ ชนกลุ่มน้อย

8) ในรูปแบบของการก่อตัวนโยบายนั้น พรรคจะคิดอยู่ในฐานในการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกที่มีอยู่ตลอดเวลาโดยนโยบายส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในระดับโรงเรียน ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการ เพิ่มทักษะให้คนทั้งในวัยเรียนและวัยแรงงาน

9) การที่พรรคประชาธิปัตย์เป็นสถาบันการเมืองที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกเพศและทุกช่วงวัยนโยบายของพรรคจึงตอบโจทย์ปัญหาของคนทุกคน โดยผ่านกระบวนการเลือกหาเสียง เลือกตั้ง และเข้าไปในสภาผู้แทนราษฎรที่มีการผลักดันกฎหมายให้นโยบายต่างๆ มีความมั่นคงต่อประชาชน

2. ศึกษาเปรียบเทียบกับนโยบายการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคม จากนโยบายอื่นๆ

จากการวิจัยพบว่านโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่สามารถแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำทางสังคม มีดังต่อไปนี้

1) นโยบายทางด้านสังคมในทุกช่วงวัยข้างต้นของพรรคประชาธิปัตย์สามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้

2) ก่อนที่เด็กจะเป็นทารกเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดที่จะต้องกำหนดแนวนโยบาย เพื่อให้คุณภาพของเด็กที่อยู่ในครรภ์และสุขภาพร่างกายของมารดาเป็นรากฐานสำคัญ จุดเริ่มต้นในการพัฒนาคน ความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วยฐานะทางการเงินและปัจจัยอื่นๆ คุณภาพของเด็กที่อยู่ในครรภ์มารดาจะต้องมีความเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นการสร้างคน สร้างสังคมที่มีคุณภาพและให้โอกาสเท่าเทียมกัน เช่น จัดอาหารเสริมที่จำเป็นต่อการเติบโตของสมอง และร่างกายให้แก่มารดาและลูกอย่างเพียงพอ นโยบายด้านสาธารณสุขที่จัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพก็จะมาดูแลมารดาที่กำลังตั้งครรภ์ ประชาชนที่อยู่ห่างไกลโรงพยาบาลประชาธิปัตย์ก็ได้คิดส่งเสริมสถานีนอนามัยให้มีคุณภาพเกิดเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ตำบล และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเรื่องสุขภาพของประชาชน

3) ในด้านนโยบายการศึกษาที่ให้เรียนฟรี 15 ปี เพราะสถานะในแต่ละครอบครัวไม่เหมือนกัน การช่วยเพิ่มโอกาสให้คนได้เรียนหนังสือก็เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ เพราะจะได้มีโอกาสได้ศึกษา ได้วิชานำความรู้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

4) ในส่วนของนโยบายแรงงาน คิดในการปรับค่าแรงขึ้น 25% ตามกลไกตลาดและค่าครองชีพของแต่ละภูมิภาค เพราะค่าแรงในแต่ละพื้นที่มันไม่เท่ากัน ค่าแรงในแต่ละอาชีพก็ไม่เท่ากันบางอาชีพที่เป็นอาชีพเฉพาะทาง จัดตั้งสถาบันเพื่อคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ

5) สวัสดิการของภาครัฐที่ช่วยดูแลในช่วงเกษียณอายุ พรรคจะมีนโยบายที่สนับสนุนให้มีความมั่นคงในเรื่องของที่อยู่อาศัย ปรับปรุงกฎหมายและระบบการจัดการเคหะภาครัฐ เพื่อดูแลช่วงอายุของประชากรช่วงเกษียณวัย

6) พิจารณาเรื่องของสิทธิให้ครอบคลุมกับประชาชนทุกคน เช่น คิดในเรื่องคนพิการได้ขึ้นรถเมล์ฟรีหรือเวลาที่มีประชาชนเข้ามาร้องเรียนในเรื่องความไม่เป็นธรรมด้านต่างๆ ก็จะหยิบขึ้นมาพิจารณาเป็นนโยบายของพรรค นโยบายที่ช่วยสนับสนุนความยั่งยืนของชีวิต เช่น กองทุนการออม ความมั่นคงในเรื่องของที่อยู่อาศัย ปรับปรุงกฎหมายและระบบการจัดการเคหะภาครัฐ

7) สร้างโอกาสในการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการหน้าใหม่ และผู้ประกอบการรายเล็กให้มีช่องทางในการแข่งขันในตลาดได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

8) กระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุม กยศ. มีการขยายสถานการศึกษาในภูมิภาค พัฒนาคุณภาพสถานการศึกษาให้ได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น

9) กระจายความเจริญ ทำให้มีเขตเศรษฐกิจพิเศษในภูมิภาคต่างๆ มีมาตรการในการช่วยเหลือการลงทุนในภูมิภาคในต่างจังหวัด ต่างๆ เป็นการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคทำให้พี่น้องในภูมิภาคมีงานทำ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

10) กระจายอำนาจ ไม่ให้อำนาจกระจุกตัวอยู่แต่ในส่วนกลาง แต่จะกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น เช่น เทศบาล อบต. อบป. อบจ. เขตการปกครองพิเศษต่างๆ เช่น เมืองพัทยา กทม.

11) นโยบายที่แก้ไขความไม่เป็นธรรมในสังคม เช่น หนี้นอกระบบให้อยู่ในระบบ หรือนโยบายที่มีการรับเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการขนาดใหญ่

12) จากความเหลื่อมล้ำระหว่างคนที่รวยที่สุดในประเทศกับคนที่จนที่สุดในประเทศที่มีรายได้ต่างกันประมาณ 13 เท่า นั้น มีการเปลี่ยนวิธีคิดในการบริหารนโยบาย โดยจะไม่แยกส่วนระหว่างการสร้างรายได้ให้กับคนรวยกับการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำให้กับคนด้อยโอกาส แต่เป็นนโยบายที่ตอบโจทย์ทั้ง 2 เรื่อง (Inclusive policy) คือการที่บูรณาการวิธีการคิดนโยบายอย่างเป็นระบบ โดยไม่แยกส่วนทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ในมุมมองในภาพรวมได้

13) การแก้ไขความเหลื่อมล้ำไม่ใช่เป็นการทำให้คนทุกคนในประเทศรวยเท่ากัน แต่เป็นการลดช่องว่าง การทำให้เกิดสมดุลในการแข่งขัน ตามบริบทของแต่ละพื้นที่และสังคมนั้นๆ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การก่อตัวนโยบายด้านสังคมของพรรคประชาธิปัตย์: กรณีศึกษา การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมจากแนวคิด จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

กระบวนการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมของพรรคประชาธิปัตย์ที่แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคมนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Titmuss (อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2548) กล่าวว่านโยบายทางสังคมคือนโยบายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดสวัสดิภาพแก่ประชาชน ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ เช่น นโยบายด้านค่าจ้างแรงงาน นโยบายรายได้ขั้นต่ำในการดำรงชีวิต นโยบายทางสังคมนั้นรวมถึงมาตรการต่างๆ ที่จัดให้มีการกระจายรายได้ กระจายทรัพยากรจากคนรวยไปสู่คนจนหรือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Jones (อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2550) ได้กล่าวว่า ปัญหาเป็นความต้องการของมนุษย์ ความขัดสน ความไม่พึงพอใจ การแสดงออกถึงความต้องการส่วนลึกด้วยตนเองหรือคนอื่น ซึ่งต้องการให้ปัญหาบรรเทา ส่วนประเด็น หมายถึงเหตุการณ์ที่ผันแปรหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนำไปสู่ความสนใจของสาธารณะ ดังนั้นปัญหาสาธารณะจึงเป็นความขัดข้องหรือความเดือดร้อนของคนส่วนมาก ส่วนประเด็นเป็นเรื่องที่สังคมหรือสาธารณะสนใจนั่นเอง

นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ครอบคลุมประชากรในทุกช่วงวัย เริ่มตั้งแต่เด็กที่อยู่ในครรภ์มารดา การให้ความรู้แก่มารดาในการดูแลครรภ์ ในช่วงปฐมวัยมีการให้วัคซีนในการป้องกันโรค ในวัยเรียนในเรื่องของนโยบายนมโรงเรียน เรียนฟรี 15 ปี กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) นโยบายวัยแรงงาน ที่ให้ในส่วนของการเพิ่มการจ้างงาน การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน อาชีวอนามัย ในวัยเกษียณในผู้สูงอายุที่มีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปวย อึ้งภากรณ์ ในบทความจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน (อ้างถึงใน บุญคง หันจางสิทธิ์, 2558) ที่กล่าวว่า เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้แม่ได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ และได้รับความเอาใจใส่ และ

บริการอันดีในเรื่องสวัสดิการของแม่และเด็ก และ ในระหว่าง 2-3 ขวบแรกของผม ซึ่งร่างกายและสมองผมกำลังเติบโตในระยะเวลาที่สำคัญ ผมต้องการให้แม่ผมกับตัวผมได้รับประทานอาหารเช้าที่เป็นคุณประโยชน์ ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวหรือน้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้รู้คุณธรรมแห่งชีวิต ถ้าผมมีสติปัญญาเรียนชั้นสูงๆ ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวยหรือจน จะอยู่ในเมืองหรือชนบทแร้นแค้น เมื่อออกจากโรงเรียนแล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมาย ทำให้ได้รับความพอใจว่าตนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันรักษาโรคแก่ผมอย่างฟรี กับบริการการแพทย์รักษาพยาบาลอย่างถูก งามดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอ หาพยาบาลได้สะดวก

นอกเหนือจากนั้นในการก่อตั้งนโยบายด้านสังคมของประชากรในทุกช่วงวัยของพรรคประชาธิปัตย์สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชัย จิตสุชน (2554) ที่ได้ศึกษา สู่ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าภายในปี พ.ศ. 2560 นโยบายต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านสวัสดิการโดยรัฐ และการลงทุนเพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในงานสวัสดิการสังคม ได้แก่ ระบบบริการสังคม ระบบประกันสังคม ระบบการช่วยเหลือสังคม และระบบส่งเสริมสนับสนุนในสวัสดิการก่อนเกิดจะเป็นสวัสดิการที่ได้รับผ่านแม่ที่อุ้มท้อง มีการบำรุงครรภ์อย่างถูกต้อง มีการดูแลจากบุคลากรทางการแพทย์ ได้รับโภชนาการที่ครบถ้วนสำหรับตนเองและสำหรับทารกในครรภ์ สวัสดิการสำหรับเด็กและนักเรียน รัฐช่วยค่าเลี้ยงดูบุตรให้เด็กไทยทุกคน ในอัตราที่เท่ากับสิทธิประโยชน์ผ่านกองทุนประกันสังคมคือคนละ 400 บาทต่อคนต่อเดือนจนอายุ 6 ปี มีศูนย์เด็กเล็กที่ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนทุกคนอย่างทั่วถึงทั้งด้านโภชนาการ การพัฒนาสติปัญญา (ไอคิว) และพื้นฐานทางอารมณ์ (อีคิว) รวมทั้งสถานสงเคราะห์เด็กสำหรับช่วยเหลือเด็กทุกคนที่ประสบปัญหาทางสังคม สำหรับด้านการศึกษาจัดให้เรียนฟรีเป็นระยะเวลา 15 ปี โดยเพิ่มค่าครองชีพเพิ่มเติมให้กับครอบครัวนักเรียนที่ยากจน (เช่นค่าเดินทางมาโรงเรียน) เพิ่มระดับคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันมากขึ้น คือเปิดโอกาสการเข้าถึงการศึกษาโดยไม่มีสิ่งกีดกั้น

(Barrier) นอกจากนี้ยังรวมถึงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ การศึกษาทางเลือกอื่นๆ (การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย) และการศึกษาที่ครอบคลุมชนกลุ่มน้อย

ส่วนสวัสดิการสำหรับคนวัยทำงาน จะให้แรงงานนอกระบบทุกคนมีสวัสดิการใกล้เคียงกับแรงงานในระบบมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยรัฐบาลจ่ายเงินสมทบเท่ากับที่สมทบให้แรงงานในระบบและอาจสมทบเพิ่มในส่วนของนายจ้างที่แรงงานนอกระบบไม่มีด้วย โดยรายจ่ายประกันสุขภาพนั้นใช้งบประมาณจากโครงการบัตรทองแทน นอกจากนี้ยังมีกองทุนการออมแห่งชาติช่วยให้เกิดการออมในวัยชรามากขึ้นเป็นส่วนเพิ่มจากเบี้ยยังชีพ 500 บาทและบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ รัฐวิสาหกิจและผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคม ในเรื่องที่ยังจัดการได้ไม่ดีพอในปัจจุบันแต่เริ่มเป็นที่เรียกร้องของแรงงานคือการฝึกฝีมือแรงงานและการจัดหางาน ที่ต้องปรับเรื่องประสิทธิภาพอย่างเร่งด่วน โดยเสนอให้เพิ่มงบประมาณและปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีการฝึกฝีมือแรงงานที่ตรงความต้องการของตลาดและของแรงงาน (เรียกว่า demand-driven)

ส่วนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุนั้น ได้กล่าวว่าผู้สูงอายุที่ยากจนนั้น เบี้ยยังชีพที่ได้รับอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน จึงเสนอให้เพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจนเท่ากับเส้นความยากจน นอกจากนี้ ยังมีผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ (เรียกว่าผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง) รัฐก็ควรดูแลคนเหล่านี้เป็นพิเศษ โดยมีเบี้ยเพิ่มเติมให้แก่ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง

จากการที่พรรคประชาธิปไตยเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่ต้องจัดทำนโยบายให้ตอบสนองต่อความต้องการของคนทุกกลุ่มและทุกเพศวัย โดยผ่านกระบวนการเลือกหาเสียง เลือกตั้ง และเข้าไปในสภาผู้แทนราษฎรที่มีการผลักดันกฎหมายให้ผ่านนโยบายต่างๆ มีความมั่นคงต่อประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของ เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2548) ที่กล่าวว่า พรรคการเมือง ทำหน้าที่กลุ่มกลางทางสังคม สรรหาคนแสดงออกและการรวบรวมผลประโยชน์ ในระบบการเมืองการทำงานของพรรคการเมือง รัฐสภาและฝ่ายบริหารมีทั้ง

ส่วนที่เชื่อมโยงกันและเหลื่อมกัน เช่น พรรคการเมือง รัฐสภา และฝ่ายบริหารต่างมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการแก้ไขปัญหาของสังคม พรรคการเมืองทำหน้าที่หลักในการรวบรวมผลประโยชน์ของประชาชนโดยเสนอเป็นนโยบายช่วงเลือกตั้งและระหว่างหรือภายหลังจัดตั้งรัฐบาล จากนั้นจึงส่งต่อนโยบายให้ฝ่ายรัฐสภาออกเป็นกฎหมาย และให้ฝ่ายบริหารนำไปปฏิบัติ หลังจากนั้นพรรคการเมืองจะคอยประสานระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา เป็นตัวแทนและมีกิจกรรมร่วมกับประชาชน

ส่วนการที่นโยบายของพรรคประชาธิปไตยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสวัสดิการในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัยให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ชลิตา ศรมณี (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมได้นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ (Economy) ด้านนิเวศวิทยา (Ecology) และมนุษย์ (Human) การพัฒนาที่แท้จริงและยั่งยืนยาว คือการพัฒนาที่สมดุลมีบูรณาการ เป็นองค์รวม เน้นที่ตัวมนุษย์ให้เข้ามาเป็นปัจจัยในการบูรณาการนั่นเอง

ศึกษาเปรียบเทียบกับนโยบายการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสังคมจากนโยบายอื่นๆ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) นโยบายทางด้านสังคมในทุกช่วงวัยของพรรคประชาธิปไตยสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างถึงใน สฤณี อาชวานันทกุล, 2554) ได้พูดถึงความเหลื่อมล้ำว่าอาจเกิดได้ 4 ด้าน คือด้านสิทธิ-โอกาส-อำนาจ-ศักดิ์ศรี ความเหลื่อมล้ำไม่ได้เกิดจากกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นในด้านของวัฒนธรรมด้วย เช่น คนที่ไม่มีหลักทรัพย์ย่อมเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้ยาก จริงแล้วไม่มีกฎหมายใดบังคับว่าธนาคารต้องให้กู้ได้เฉพาะผู้มีหลักทรัพย์ แต่ธนาคารกลัวจะขาดทุน จึงไม่แปลกที่ต้องเรียกหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ และธนาคารไม่เห็นความจำเป็นว่าทำไมต้องให้เครดิตกับคนจน เพราะเท่านี้ก็มีการปล่อยแล้ว แม้ลูกค้าที่เป็นคนจนจะมีจำนวนมากก็ตาม ซึ่งในส่วนของนโยบายของพรรคที่เข้าไปสนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายย่อยมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ และนโยบาย 3 กระจายของอดีตนายก ขวน

หลีกเลี่ยง ในการกระจายโอกาส กระจายความเจริญ และการกระจายอำนาจก็เป็นการตอบ โจทย์ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นมาได้

2) ในด้านนโยบายการศึกษาที่ให้เรียนฟรี 15 ปี เพราะสถานะในแต่ละ ครอบครัวไม่เหมือนกัน การช่วยเพิ่มโอกาสให้คนได้เรียนหนังสือก็เป็นการลดความเหลื่อม ล้ำทางสังคมได้ เพราะเขาจะได้มีโอกาสได้ศึกษา ได้วิชาความรู้มาเลี้ยงตนเองและ ครอบครัวได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชลิตา ศรมณี (2560) ได้อธิบายว่า ทรัพยากร มนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเพื่อให้เป็นผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองของประเทศ ในลักษณะเป็นการสร้างความเจริญรุ่งเรืองอย่างถาวรยั่งยืนได้ และ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว เราต้องมีการวางแผนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ ถูกหลักวิชา อย่างเป็นระบบและเป็นเหตุเป็นผล เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการไปสู่ เป้าหมายที่ถูกต้อง ดังนั้นการที่พรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญกับนโยบายด้าน การศึกษาอย่างเป็นคุณภาพและเป็นระบบจึงเป็นการตอบโจทย์ด้านของการพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ที่จะช่วยเป็นกำลังเสริมสำคัญในการพัฒนาประเทศนั่นเอง

3) เมื่อได้พิจารณานโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ในประเด็นของนโยบายด้าน สวัสดิภาพแรงงาน นโยบายด้านสิทธิของคนที่ยืดโอกาส และนโยบายที่จะแก้ไขปัญหา ช่องว่างทางด้านรายได้ของคนในสังคมนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Rawls (อ้างถึงใน ศุภชัย ศุภผล, 2558) ที่ได้คิดทฤษฎีความยุติธรรมคิดมา โดยมีหลักการแห่งเสรีภาพที่เท่า เทียมกันอย่างที่สุด ที่เห็นว่าทุกคนควรมีสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน หลักการความ แตกต่างเป็นการจัดระบบโครงสร้างและเศรษฐกิจที่รัฐควรจัดสรรและมีนโยบายด้านการ กระจายรายได้ไปยังผู้ที่ยากจนที่สุดและมีฐานะเสียเปรียบที่สุดในสังคมก่อน และหลักใน การแห่งความเสมอภาคในโอกาสที่สังคมมีหน้าที่สนับสนุนให้กับคนทุกคนเพื่อให้เกิด โอกาสอย่างเท่าเทียม โดยจะเห็นว่านโยบายของพรรคนั้นไม่ได้มองแคในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ต้องมองในปัญหาทุกๆ ด้านเมื่อให้เป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นโครงสร้างและเป็น ระบบนั่นเอง

4) ในนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ นโยบาย 3 กระจาย ในส่วนของกระจายโอกาส กระจายอำนาจและกระจายความเจริญ ซึ่งในการกระจายโอกาสนอกจากในเรื่องของการศึกษาแล้วก็จะเป็นเรื่องโอกาสในการแข่งขัน การกระจายความเจริญในทุกภูมิภาคคือในเรื่องสาธารณสุข เช่นการมีโรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพตำบล การกระจายความเจริญที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษในภูมิภาคต่างๆ มีมาตรการในการช่วยเหลือการลงทุนในภูมิภาคในต่างจังหวัด สอดคล้องกับแนวคิดของ Diamond และ Giddens (อ้างถึงใน สฤณี อาชวานันทกุล, 2554) มองว่าสังคมต้องสร้างความยุติธรรมหรือบรรเทาความยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง ด้วยการกระจายรายได้และความมั่งคั่งให้ถึงมือประชาชนในวงกว้างที่สุด เพื่อตอบสนองคนทุกภาคส่วนในสังคมที่มีส่วนสร้างความมั่งคั่งในประเทศ

5) นโยบายที่แก้ไขความไม่เป็นธรรมในสังคม เช่นหนี้้นอกระบบ ความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการขนาดใหญ่ และการที่มองนโยบายทางสังคมเป็นภาพใหญ่อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (อ้างถึงใน บุญเกียรติ ภาวะเวกพันธุ์, 2550) มองได้นโยบายสังคมซึ่งถือเป็นสาธารณะมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ตอบสนองความต้องการของประชาชน แก้ไขปัญหาที่สำคัญของประชาชน ขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคและทั่วถึง การพัฒนาชุมชนเมือง และพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพมั่นคง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ประเด็นเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอาจจะยังไม่ได้ถูกกล่าวถึงเท่าใดนัก แต่ในการทำวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญในเรื่องของการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคม จึงไม่ได้ลงลึกไปในประเด็นด้านอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้

ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถใช้เทคโนโลยีเป็น และรู้เท่าทันเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยตลอด การทำให้เทคโนโลยีมีราคาถูกลงมากยิ่งขึ้น จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมได้

2. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเนื่องจากบางครอบครัวในวัยเด็กนั้นอาจขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งศึกษาเพราะฐานะทางเศรษฐกิจจิปบับคับ ต้องทำงานช่วยครอบครัวที่บ้านก่อน แต่ถ้าหากมีโอกาสเข้ามาศึกษาใหม่ อาจเข้ามาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนที่ค่อนข้างยังมีภาพลักษณ์ที่ยังไม่น่าดึงดูดใจเท่าที่ควร จึงน่าจะสนับสนุนหน่วยงานเหล่านี้ให้มีความทันสมัย พร้อมปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อนำวิชาความรู้มาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน เป็นการเพิ่มศักยภาพมนุษย์ให้อยู่รอดได้และอยู่อย่างมีความสุข ใช้ความรู้ในการทำงาน เพื่อที่จะเพิ่มเวลาพักผ่อน ทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการ เสริมสร้างความสมดุลของชีวิต

3. ในประเด็นเรื่องความไม่เป็นธรรมในสังคม การที่มีการฉ้อโกง คอร์รัปชัน ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระจายทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม และองค์กรที่ทำการตรวจสอบต่างๆ มักเป็นหน่วยงานราชการ หรือองค์กรอิสระ บางครั้งมีหน้าที่งานที่ทับซ้อนกัน และมีเพียงกลุ่มคนไม่กี่คนที่ทำหน้าที่ในการดูแล จึงควรปรับโครงสร้างองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเรื่องการทุจริตให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น ลดหน้าที่ที่ซับซ้อน และเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อให้มิติในการตรวจสอบมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

4. ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการก่อดำเนินนโยบายทางด้านสังคมหรือด้านอื่นๆ ที่บุคคล หรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นมีความสนใจ อาจจะเป็นทั้งในรูปแบบ Online หรือ Offline ผ่าน Application จัดหมายเสนอแนะ หรือคลิกวีดีโอ ทางพรรคประชาธิปัตย์สามารถเปิดเวทีสัญจรเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่เป็นต้นเรื่องของปัญหาในด้านต่างๆ โดยผ่านกลไกของรัฐ ท้องถิ่น ผู้ประกอบการ หรือภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณานโยบายในแต่ละด้าน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

5. ในกระบวนการในการจัดทำนโยบายนั้นมีความสำคัญในทุกขั้นตอน ทั้งฝ่ายที่คิดนโยบาย ฝ่ายที่นำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงฝ่ายที่ได้รับผลกระทบของนโยบายดังกล่าว ดังนั้นควรที่จะมีการทวนสอบประสิทธิภาพของนโยบายว่าคิด วิเคราะห์ได้ถูกต้อง ตอบ

โจทย์ปัญหาได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ซึ่งในการวิจัยชิ้นนี้ได้หยิบยกเอาเรื่องของการการก่อตัวนโยบายทางด้านสังคมของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งวิเคราะห์ตามแนวคิดจากกรรมมารดาถึงเชิงตะกอน ซึ่งอาจจะเป็นการวิเคราะห์ที่ยังไม่ครอบคลุมทุกมิติ แต่อาจที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพยายามคิดหาวิธีในการแก้ไขความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น ซึ่งถ้าคนในสังคมไทยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีการร่วมมือร่วมใจกัน ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นแม้จะไม่สามารถแก้ไขได้เพียงในครั้งเดียว แต่ก็สามารถทุเลา และพัฒนาวิธีการหรือเครื่องมือต่างๆ ให้สามารถนำไปใช้ตอบโจทย์ของประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

กิติพัฒน์ นนทปัททะดุลย์.(2548). *นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กิติพัฒน์ นนทปัททะดุลย์.(2556). *ทฤษฎีความยุติธรรมของจอห์น รอลส์ (John Rawls'*

A Theory of Justice). ค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2560, จาก

<http://www.chaoprayanews.com>

ชลิตา ศรมณี.(2560). *เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

เดช อุณหะจรรย์รักษ์. (2560). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาสัมมนา นโยบาย*

และการจัดการสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์.(2560). *เอกสารประกอบการบรรยายสัมมนา นโยบายและการ*

จัดการสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

บุญคง หันจางสิทธิ์. (2558). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ.2551. (2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124
ตอน 14 ง. หน้า 191-204.

พรรคประชาธิปัตย์. (ม.ป.ป.). *อุดมการณ์*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2560, จาก

<http://www.democrat.or.th/th/about/ideology/>

มุฮัมหมัดอิลยาส ญูน่าปริง. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายการกำหนดและการ
วิเคราะห์นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2548). *หลักรัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัท
บพิธิการพิมพ์ จำกัด.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธิการ
พิมพ์ จำกัด.

วิณา พิงวิวัฒน์นิกุล. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายการกำหนดและการวิเคราะห์
นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

ศุภชัย ศุภผล. (2558). *จอห์น รอลส์: ว่าด้วยทฤษฎีความยุติธรรมและชีวิตของจอห์น
รอลส์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิคตอรี จำกัด.

สฤณี อาชวานันทกุล. (2554). *ความเหลื่อมล้ำกับพหุภาพ*. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูป.

สมชัย จิตสุชน. (2554). *สู่ระบบสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าภายในปี พ.ศ. 2560*.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.